

"וירא ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו..." (בראשית ח', כ"א).

בפסוק זה מנמקת התורה שאין להעניש את העולם כולו בשל חטא האדם היות ויצרו גובר עליו וא"כ העולם תמיד עומד לכליון ולכן נשבע ה' שלא יביא מבול. וצ"ע הרי טעם זה היה גם לפני המבול ומדוע א"כ לא הועלתה טענה זו לפני המבול ומנעה אותו. עוד נראה שטענה זו קשורה לקרבן נח וצ"ע מה הקשר.

בתחילת הפרשה בציווי ה' לנח נכפל הציווי פעמיים בפרק ו' ובפרק ז' וישנם מספר שינויים בין שני הציוויים:

א' – בראשון נאמר לנח להביא מבעלי החיים שתיים שתיים ובשני נאמר לנח להביא מהטהורות שבעה שבעה.

ב' – בראשון לא נאמר לו שבחו שהנו צדיק וכו' לעומת הציווי השני שכן נאמר.

ג' – בראשון הציווי נאמר בשם אלוקים ובשני ב"ה".

ידועים דברי חז"ל שבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין וכשראה שאינו עומד שיתף עמו מידת הרחמים ובדאי שאין חרטה או שינוי רצון אצל הבורא אלא שמדרש זה מבטא את שתי ההנהגות המתגלות בעולם. בגלוי – מתגלה הטבע שהם החוקים הקבועים שבהם נברא ומתנהג העולם והם הנקראים דין.

ומידת הנהגה זו מתגלית בשם אלוקים שמשמעותו בעל הכוחות כולם ומסיבה זו את ההנהגה הזו מכירים גם אומות העולם כמבואר בדברי חז"ל והראשונים בכ"מ. אומנם ישנה הנהגה השגחתית שבה ה' מנהיג את העולם ברצונו ובהשגחה ממנו וכשהאדם אינו זכאי לפי הנהגת החוקים הקבועה של הבריאה להתקיים והוא זקוק להשגחה מיוחדת מעורר ה' את רצונו בקיום העולם ומרחם על בריאתו ובריותיו.

אמנם שיהיה האדם ראוי להנהגה זו צריך הוא להכיר בהשגחה זו. והנה אנשי דור המבול חטאו מכך שהיו בטובה כמו שמתאר הפסוק את בני האלוהים שהרשו לעצמם לעשות כרצונם ומהעובדה שחיייהם היו ארוכים.

לאחר המבול כמבואר בראשונים שונה טבע העולם וירדה אליו חולשה דבר הגורם לאדם להכיר באפסותו ובחוסר שלמותו ומאלץ אותו להכיר בתלותו בבורא עולם לפנות ולהתפלל אליו. ומכאן שתי הפניות של ה' לנח האחת – מתארת את חורבן העולם וקיומו החדש אמנם הפניה השניה מבארת שבעולם החדש שיבנה הוא יהיה תלוי כולו בהשגחה ישירה יותר ורעיון זה בא לידי ביטוי בקרבן שבו האדם מכיר שהכל חוזר לה' מקור המציאות וע"י הכרה זו הוא זוכה לקיום נצחי.

ולכן בפניה הראשונה נצטווה להביא רק מה שצריכים לקיום הטבעי ואלו בשני מבואר גם הצורך בקרבן וכן בראשון לא מבואר זכותו של נח להינצל היות ובהנהגה הטבעית שבשם אלוקים לא נראית השגחת ה' על הצדיק באופן גלוי וזה מתבטא בחילוק בין שתי השמות כפי שבארנו ובה מיושבות הקושיות הראשונות היות וכל חטאם של בני דור המבול היה שלא רצו להכיר בטובת הבורא עליהם ממילא ברגע שהקריב נח קרבן התעוררה מידת הרחמים לתקן את הבריאה באופן שלא יתפתח החטא לעולם לממדים כאלה שישכיח את בורא העולם מלבות האנשים.